

דבר-תורה: רעיונות קצרים, משלים וסיפורים לפרשיות השבוע מועדים ואירועים שונים שלוקטו ונאספו לאוצרו של הרב שלמה הלוי שליט"א

פרשת נח

להרגיש בחסרון הזולת?

השבע איננו מרגיש בחסרון הרעב

הפרשה פותחת באדם שה' בחר בו (נח) ומסיימת באדם שבחר בהקב"ה (אברהם). פתחה בנח שה' בחר בו שנאמר: "כִּי-אֶתְךָ נָאִיתִי צָדִיק לְפָנַי, בְּדוֹר הַזֶּה." (בראשית ז', ב') וסיימה באברהם אבינו שבחר בה' כפי המובא במדרש (בראשית רבה פר' ל):
רבי לוי בשם ריש לקיש אמר: בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו... שניהם התרחקו מבני דורם אך השוני מהותי. נח הסתגר בתוך עצמו ואילו אברם איש החסד דאג לילך ולקרב את האחרים תחת כנפי השכינה. מאידך ניתן לראות את מסירותו של נח לחיות בתיבה וניתן להסיק שהיה גם כן איש חסד ונתינה. ה' מצווה את נח בעניין האכלת החיות והבהמות: "וְאֵתָהּ קַח-לְךָ, מִכָּל-מֵאֲכָל אֲשֶׁר יֹאכֵל, וְאֶסְפַּת, אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם, לְאֹכֶלָה" (בראשית ו', כא').

ההלכה מחייבת להאכיל את בעלי החיים שברשות האדם קודם שיאכל האדם עצמו. חז"ל פירשו את לשון הברכה שבפסוק "ונתתי עשב בשדך לבהמתך - ואכלת ושבעת" (דברים יא, טו) כהוראה: "אסור לאדם שיאכל קודם שייתן מאכל לבהמתו, שנאמר ונתתי עשב בשדך לבהמתך והדר וְאֹכֶלָת וְשִׁבְעֵת" (בבלי, ברכות מ ע"א). הטעם לכך כיוון שהשבע איננו מרגיש בחסרונו של הרעב.

ניתן להבין זאת עפ"י המעשה הנפלא הבא:

באחד מליילי טבת הקרים, ישב רבי חיים אורבך לבדו ולמד. לפתע נשמעה נקישה בחלונו. "מי זה?" שאל. "אני סנדלר", נשמעה התשובה, "ולפני שעות אחדות ילדה אשתי בן למזל טוב, אבל קר ואין בביתנו עצים להסיק את התנור". מיד יצא ר' חיים מביתו והלך עם הסנדלר לביתו של העשיר מבני העיר והחל דופק בחזקה על דלת ביתו. נבהל העשיר וכששאל: "מיהו הדופק כל כך?" נענה: "זה הרב!" מיד נפתחה הדלת.

הרב נשאר עומד בחוץ וסירב להיכנס למרות הפצרותיו של העשיר. מפני הנימוס נאלץ העשיר לצאת אף הוא החוצה, למרות שהיה לבוש בחלוק הבית שלו, וכך לשמוע את דברי הרב שהתעניין בעסקיו דקות ארוכות. הקור היה גדול ושוב התחנן העשיר בפני הרב: "היכנסו נא אל תוך הבית! אתם עלולים לקפוא למוות!"

ועדיין הרב מסרב. "רצוני שתרגיש מעט ממה שמרגישים הסנדלר ואשתו והתינוק שזה עתה נולד להם", הסביר. לא היה צריך הרב להאריך בדיבורים ובו במקום הבטיח העשיר לספק למשפחת הסנדלר עצים וזרדים למשך כל החורף.

הבה לא נמתין שה' יסביר לנו מה מרגיש הרעב... עדיף שנדמיין זאת ונזדרז להשביעו...

שבת שלום ומבורך

מצווה לפרסם בעבודה ובבית הכנסת